

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 20.7.2005
KOM(2005) 330 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

**Ühismeetmed majanduskasvu kiirendamiseks ja tööhõive tõstmiseks:
ühenduse Lissaboni kava**

{SEK(2005) 981}

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Ühismeetmed majanduskasvu kiirendamiseks ja tööhõive tõstmiseks: ühenduse Lissaboni kava

1. ENESEKINDLUST JA OTSUSTAVUST SISENDAV SÕNUM

Lissaboni majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse keskmes on enesekindlust ja otsustavust sisendav sõnum: Euroopa ühiskondlikud, majandus- ja keskkonnaprobleemid on ületatavad. Õigel lähenemisel võivad neist saada Euroopa uued võimalused majanduskasvu kiirendamiseks ja uute töökohtade loomiseks.

Euroopa asub praegu tähtsal ristteel, kus seistakse silmitsi nii sise- kui välisprobleemidega. Ühest küljest peab Euroopa tegelema vananevast elanikkonnast tuleneva väljakutsega, mis pikemas perspektiivis tähendab tööjõulise elanikkonnaosa olulist vähenemist ja pensioniealiste inimeste osatähtsuse suurenemist. Kui töötajate arvu vähenemist ei kompenseeri tööviljakuse tõus, siis kahaneb võimalik majanduskasv 2040. aastaks järsult umbes 1%ni: see oleks kõigest pool praegusest tasemest. Selline majandusliku suutlikkuse vähenemine koos vananemisest tingitud kulutuste kasvuga tekitaks Euroopa sotsiaalses mudelis tõsiseid pingeid. Teisalt on kiirenev üleilmastumine avanud ELi majanduse üha ägenevale väliskonkurentsile. Väliskonkurentsile avatud majandustegevuse ulatus on suurenenud, nüüd hõlmab see nii kõrgtehnoloogiliste kui ka töömahukate kaupade ja teenuste tootmist. Investeeringud uurimis- ja arendustegevusse ELis lähenevad stagnatsioonile. Kui praegune tendents jätkub, siis moodustavad investeeringud uurimis- ja arendustegevusse 2010. aastal 2,2% SKTst, mis on tunduvalt vähem kokkulepitud 3% eesmärgist. Seda arvestades on vaja langetada olulisi otsuseid, mis määravad Euroopa majandusliku ja sotsiaalse tuleviku.

2. veebruaril 2005. a **tegi komisjon ettepaneku käivitada uuesti Lissaboni strateegia**, keskendades Euroopa Liidu jõupingutused kahele peamisele eesmärgile – tagada kestav kiirem majanduskasv ning luua rohkem ja paremaid töökohti.¹ Euroopa Liidu institutsioonid on seitsaadik hakanud taaskäivitamise uut hoogu muutma konkreetseks tegevuseks. **Märtsis kohtunud Euroopa Ülemkogu**, Euroopa Parlament ja Euroopa sotsiaalpartnerid **on täielikult toetanud** komisjoni ettepanekut Lissaboni strateegia taaskäivitamise ja ümberorienteerimise kohta.

Lissaboni majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse eesmärk on uuendada meie majandust, et globaliseeruvate turgude, tehnoloogiamuutuste, keskkonkakoormuse ja vananeva elanikkonna tingimustes kaitsta meie ainulaadset sotsiaalset mudelit. Seda strateegiat tuleks näha ka laiemas, säästva arengu nõude kontekstis – meie vajadused tuleb rahuldada nii, et see ei ohustaks tulevaste põlvkondade võimalusi nende vajaduste rahuldamiseks.

Meil on olemas ressursid oma kõrge elustandardi säilitamiseks, kuid me peame tegutsema, et neid vabastada. Euroopal on vaja rohkem investeerida oma noortesse, haridusse, teadustöösse ja uuendustegevusse, et saaksime anda oma ühiskonnale vahendid ja perspektiivid jõukuse

---

¹ KOM(2005) 24, 2.2.2005.

loomiseks ja iga kodaniku turvalisuse tagamiseks. Me avame turgusid veelgi, vähendame bürokraatiat ja investeerime kaasaegsetesse infrastruktuuridesse, et meie ettevõtted saaksid kasvada, uueneda ja luua uusi töökohti. Ja me võtame kasutusele vajalikud abinõud, et kasvatada oskuslikke ja ettevõtlikke töötajaid, nii et kõik eurooplased saaksid elada ühiskonnas, kus on kõrge tööhõive, kõrge sotsiaalse kaitstuse tase ja tervislik keskkond. Kõiki neid abinõusid rakendatakse aruka makromajanduspoliitika taustal.

See eesmärk on iseenesest mõistetav, kuid selleni viivad sammud vajavad põhjendamist. Praegu meie ühiskonna ees seisvad probleemid tekitavad mõnedes meie kodanikes ebakindlust ja pessimismi. Sotsiaal-majanduslik progress mõjutab sageli oluliselt inimeste elu, tuues endaga kaasa nii ohte kui hüvesid. Kodanike põhjendatud muredesse tuleb suhtuda tõsiselt; kasu, mida meie uus strateegia toob inimestele nende igapäevaelus, tuleb asjalikult selgitada.

Majanduskasvu kiirendamine ja töökohtade loomine on võtmeteks, mis vabastavad meie majanduslike ja sotsiaalsete püüdluste teostamiseks vajalikud ressursid ja aitavad saavutada meie keskkonnaeesmärke. Hiljutine avalik arutelu näitas, et meie inimesed peavad neid ülioluliseks. Selle kõrgeid sihte seadva projekti taaskäivitamisega tahetakse saavutada mõlemad eesmärgid. Mõnede poliitiliste meetmete tulemused ilmnevad alles pika aja pärast. Teised hakkavad kiiresti vilja kandma. Igal juhul tuleb neid kavandades mõista olukorra pakilisust ja ilmutada kollektiivset vastutustunnet. Enam ei tohi aega kaotada.

2. MANDAAT TEGUTSEMISEKS

Lissaboni strateegia taaskäivitamise üheks oluliseks koostisosaks on selle juhtimisstruktuuri läbivaatamine, et määratleda selgemini riikliku ja ühenduse tasandi vastutus ja seada paremasse vastavusse ülesanded ja pädevus. Komisjon peab täiendama liikmesriikide jõupingutusi. Seetõttu on ühenduse ja liikmesriikide tasandi poliitilised meetmed jagatud teineteist täiendavateks, kuid eraldatud tegevuskavadeks.

Lissaboni majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse edu sõltub eelkõige liikmesriikidest ja nende otsustavusest viia läbi hädavajalikud struktuurireformid, ent ühenduse strateegiamõõde annab juurde olulist lisandväärtust. Tõepoolest, maksimaalse sünergia ja tõhususe saab saavutada ainult siis, kui riikide reformimeetmeid täiendab tegutsemine ühenduse tasandil. Kõik ühenduse Lissaboni kavas esitatud poliitikameetmed pakuvad **selget lisandväärtust** tänu tegutsemisele või tegevuse kooskõlastamisele ühenduse tasandil. See lisandväärtus on eriti ilmne siseturu, infrastruktuuri parandamise ja ettevõtlusele paremate raamtingimuste loomisega seotud ühenduse poliitikavaldkondades. Palju rohkem rõhku on vaja panna ka teadmisi, haridust ja oskusi edendavale poliitikale, et tõsta ELi konkurentsivõimet ja tagada jätkusuutlik kasv, kindlustades samas sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse.

Juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kinnitati majanduskasvu kiirendamise ja töökohtade loomise ühtsed suunised, mis on aluseks liikmesriikide sellekohaste kavade koostamisel. Euroopa Ülemkogu tegi ka komisjonile ülesandeks esitada vastukaaluks liikmesriikide kavadele „**ühenduse Lissaboni kava**“, mis hõlmaks kõiki ühenduse tasandi meetmeid. See kava järgib majanduskasvu kiirendamise ja töökohtade loomise ühtsete suuniste struktuuri. Selles kavas esitatud poliitikameetmed kuuluvad kolme põhilisse valdkonda:

- teadmised ja uuendused kasvu nimel,

- Euroopa muutmine atraktiivsemaks investeerimis- ja töökohaks,
- suurema hulga ja paremate töökohtade loomine.

Edasiliikumine nii riikide kui ka ühenduse tasandil võetakse kokku ELi ühises iga-aastases arenguaruandes. Ühenduse tasandi puhul tugineb aruanne käesolevas ühenduse Lissaboni kavas ettenähtud meetmete korrapärasele järelevalvele. ELi ühises iga-aastases arenguaruandes hinnatakse ka liikmesriikide reformikavade rakendamist. Selle iga-aastase hindamise alusel leiab komisjon vajadusel, milliseid edasisi meetmeid on vaja ühenduse tasandil, ja muudab sellekohaselt ühenduse Lissaboni kava.

Vaatamata **aastateks 2007–2013 ettenähtud finantsperspektiivide** kokkuleppe puudumisele arvestab komisjon sellega, et kokkulepe sõlmitakse lähiajal, ja soovib liikmesriikidel tungivalt teha otsus majanduskasvu ja tööhõive saavutamiseks vajalikku konkurentsivõimet tagavate meetmete nõutava rahastamise kohta.

3. ÜHENDUSE LISSABONI KAVA – ÜLESANDED MAJANDUSKASVU KIIRENDAMISEKS JA TÖÖKOHTADE LOOMISEKS

Makromajandusliku, mikromajandusliku ja tööhõivepoliitika väljatöötamine ja elluviimine on eeskätt liikmesriikide ülesanne ja sellekohased meetmed esitatakse riikide reformikavades käesoleva aasta sügisel. Majanduskasvu kiirendamise ja töökohtade loomise ühtsed suunised on nendes poliitikavaldkondades abiks.

Ühendus aitab üldise majandus- ja tööhõivepoliitika meetmete kava täitmisele kaasa siseturu väljakujundamise ning ühise poliitika ja ühiste meetmetega, mis toetavad ja täiendavad riikide poliitikat. Konkreetselt **keskendub ühendusreale olulistele, kõrget lisandväärtust andvatele meetmetele:**

- teadmiste ja uuendustegevuse toetamine Euroopas,
- riigiabi poliitika reformimine,
- ettevõtete tegutsemiskeskonna regulatiivse raamistiku täiustamine ja lihtsustamine,
- teenuste siseturu väljakujundamine,
- Doha vooru ambitsioonika kokkuleppe sõlmimise lõpuleviimine,
- füüsilist liikumist, tööjõu liikumist ja akadeemilist liikumist takistavate tegurite kõrvaldamine,
- majandusrände ühise lähenemisviisi väljatöötamine,
- majanduse ümberkorraldamise sotsiaalseid tagajärgi leevendavate jõupingutuste toetamine.

Lisas on loetletud kõik ühenduse Lissaboni kava meetmed,² milles esitatakse ettenähtud reguleerimisalased meetmed, finantsmeetmed ja ettepanekud poliitikasuundade arendamiseks.

---

² SEK(2005) 981, 20.7.2005.

Jõupingutusi liidu kasvupotentsiaali suurendamiseks on vaja rakendada usaldusväärse makromajanduspoliitika taustal. Hiljuti kokkulepitud parandused stabiilsuse ja kasvu pakti elluviimises aitavad saavutada ELi suuremat makromajanduslikku stabiilsust, mis on jätkusuutliku majanduskasvu tagamise ja töökohtade loomise väga oluline koostisosa.

Komisjon on teinud ettepaneku, et **struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi** poolt toetatavad kavad suunaksid investeringuid teadmiste omandamise, uuendus- ja teadussuutlikkuse ning hariduse ja kutsehariduse täiustamise, et anda töötajatele muudatustega kohanemiseks ja uue töö alustamiseks vajalikke oskusi. Majanduse infrastruktuuri toetamise kaudu aitavad need kaasa liikmesriikide, piirkondade ja linnade atraktiivsuse tõstmisele. Mahajäänud piirkondade, eriti uute liikmesriikide transpordi, keskkonna ja energeetika infrastruktuuridesse on vaja teha suuri investeringuid, et stimuleerida neis piirkondades majanduskasvu ja nende püsivat lähenemist liidu ülejäänud osale. Tänu juurdepääsu parandamisele on tõhusad infrastruktuurivõrgud nende piirkondade majanduskasvu kiirendamise ja neis töökohtade loomise üheks eeltingimuseks.

Uus **maaelu arengu fond** keskendub konkreetsemalt majanduskasvu kiirendamisele ja töökohtade loomisele maapiirkondades, samal ajal kaitstes ja suurendades loodusrikkusi. Vahendeid kasutatakse peamiselt tulevikuperspektiivi arvestavateks investeringuteks inimestesse, uuendustegevusse, põllumajandus- ja metsandussektori oskusteabesse ja kapitali, samuti info- ja sidetehnoloogia kasutuselevõtuks maapiirkondades ning – maamajanduse mitmekesistamise kaudu – suurema arvu ja paremate töökohtade loomiseks, eriti naistele ja noortele.

Komisjon esitas äsja **ühenduse strateegilised suunised aastateks 2007–2013**,³ mille eesmärk on suunata ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arendamise uued tegevuskavad suuremal määral majanduskasvu kiirendamisele ja töökohtade loomisele. Suuniste eesmärk on seostada ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu poliitika tihedalt Lissaboni kavaga ja neis esitatakse raamistik, mis tagab, et ELi prioriteedid – Euroopa kui investeerimis- ja töötamiskoha atraktiivsuse tõstmine, teadmised ja uuendustegevus, rohkem ja paremaid töökohti kõigile – peegelduksid riikide ja piirkondade tasandi töökavades.

Rõhutada tuleb ka **Euroopa Investeerimispannga (EIB) ja Euroopa Investeerimisfondi (EIF)** horisontaalset panust selle tegevuse rahastamise, eriti EIB algatuse „Innovatsioon 2010“ kaudu.

3.1. Teadmised ja uuendustegevus – jätkusuutliku kasvu mootorid

Teadmised on väga oluline tegur, mille kaudu Euroopa saab säilitada oma rahvusvahelise konkurentsi eeliseid. Vahendite koondamise ja kõrgtaseme teadusele konkurentsikeskkonna tagamise kaudu saab EL kõige paremini kaasa aidata Euroopa teaduspotentsiaali tõstmisele. On vaja rohkem ja tõhusamalt investeerida teadmistesse ja uuendustegevusse, et saavutada üleeuroopaline eesmärk – investeerida teadustöösse 3% SKTst – ning arendada suutlikkust ja vahendeid, millega muuta Euroopa konkurentsivõimelisemaks, luua töökohti ja tagada jätkusuutlik kasv. Põhivastutust suuremate ja tõhusamate investeringute tagamise eest kannavad liikmesriigid; ühendus toetab neid pingutusi oma eelarvest, et stimuleerida, organiseerida ja kasutada uurimistöö, uuendustegevuse ja hariduse valdkonnas kõiki ELi tasandi koostöövorme. **Ühenduse reguleerimine koos ühenduse rahastamisega** aitab

---

³ KOM(2005) 299, 5.7.2005 ja KOM(2005) 304, 5.7.2005.

edendada tehnoloogilist uuendustegevust ning kaasata inimesi ja kapitali Euroopa teadustöösse ja uuenduslikesse ärikavadesse.

Reguleerimise alal on komisjon välja kuulutanud põhjaliku riigiabi poliitika reformi, et edendada majanduskasvu, töökohtade loomist ja ühtekuuluvust.⁴ Nähakse ette rida muudatusi, et kergendada riigiabi suunamist teadmiste ja uuendustegevuse toetamisele. Uurimis- ja arendustööle antava riigiabi raamistik vaadatakse läbi eelkõige selleks, et parandada koostööd riiklike uurimisasutuste ja tööstuse vahel, ning seda raamistikku võidakse laiendada, et see hõlmaks uusi sätteid uuendustegevuse toetamise kohta, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) puhul. Lisaks sellele nähakse ette noortele ja uuenduslikele ettevõtetele riigiabi andmise lihtsustamine, mitte üksnes läbi otsese rahalise toetuse, vaid ka läbi riskikapitalile juurdepääsu lihtsustamise. Meetmed uuendustegevust soodustava keskkonna loomiseks, sealhulgas tööjõu väljaõppe ja liikuvuse toetamine ning klastrite moodustamine, võivad samuti paindlikumatest sätetest kasu saada. Tervikuna parandab reform üldisi tingimusi uuendustegevuseks, kehtestades liikmesriikide jaoks lihtsama haldusraamistiku. Kuna konkurentsiturud on endiselt parim vahend uuendustegevuse ja teadmiste edendamiseks, siis tagavad uued reeglid, et riigiabi antakse vaid seal, kus sellest võib ühiskonnale suurt tulu tõusta ja ei moonutata konkurentsitingimusi.

Seoses ühendusepoolse rahastamisega on komisjon pakkunud välja kaks tähtsat rahastamiskava aastateks 2007–2013, nimelt **teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi**⁵ ning **konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi**.⁶

7. raamprogrammi ettepanekus käsitletakse tiptasemega Euroopa teadusuuringute edendamist ja teadusuuringute killustatusest ülesaamist, teadmiste ja teadlaste vaba liikumist, Euroopa nõrkust teadusuuringute tulemuste kasutamisel ning piirkondlike teadus- ja arendustegevuse klastrite edendamist. Kavandatavad tegevused on tihedalt seotud tööstuse vajadustega ja arvestavad tööstuse tehnoloogiafoorumite väljatöötatud strateegiliste uuringute kavasid. Nende hulka kuuluvad **info- ja sidetehnoloogiaalased** intensiivuuringud ja uuendustegevus. Peale selle on algatus „i2010 – majanduskasvu ja tööhõivet edendav Euroopa infoühiskond“ suunatud selle tehnoloogia kui sotsiaalse ja majandusliku arengu ühe peamise edasiviiva jõu tootmise ja kasutamise toetamisele.

Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse raamprogramm toob sisse uue, ambitsioonika lähenemisviisi laiaulatuslikule koostööle riigi ja erasektori vahel valdkondades, millest sõltub Euroopa konkurentsivõime. Need koostöövaldkonnad määratakse kindlaks dialoogis tööstusringkondadega, konkreetsemalt tehnoloogiaalaste ühisalgatuste kaudu, mida praegu kavandatakse uuendusliku meditsiini, nanoelektronika, manussüsteemide, lennunduse ja õhutranspordi, vesiniku- ja kütuseelementide ning ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire valdkondades.⁷ Raamprogramm näeb ette ka uue riskijagamise mehhanismi, et kergendada juurdepääsu Euroopa Investeerimispanka laenudele.

Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse raamprogramm pöörab erilist tähelepanu **VKEde kasvuvõimalustele**, aidates neil teha või tellida uuringuid, arendada uusi tehnoloogiapõhiseid tooteid ja turgusid, laiendada võrke, kasutada uurimistööde tulemusi,

---

⁴ KOM(2005) 107, 7.6.2005.

⁵ KOM(2005) 119, 6.4.2005.

⁶ KOM(2005) 121, 6.4.2005.

⁷ SEC(2005) 800, 10.6.2005.

omandada tehnoloogilist oskusteavet ja harida oma töötajaid, et nad suudaksid muudatustega kaasa minna – ja et VKEd saaksid sel viisil luua rohkem töökohti.

Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm on kavandatud eeskätt VKEde ja ettevõtjate vajadusi arvestades. Turgudele, rahastamisvõimalustele ja tugiteenustele juurdepääsu parandamisega toetab see uuenduslikke ettevõtteid, edendab info- ja sidetehnoloogia ning keskkonnatehnoloogia kasutuselevõttu ja kergendab vahendite hankimist läbi riskikapitali kaasamise.

Üleeuroopaliste võrkude eelarveread toetavad teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse teadmisi- ja uuenduskavade praktilist rakendamist tööstusprojektide kaudu, mis peaksid aitama vähendada transpordi ülekoormust ja tõsta tootlust. Tähtsaimad neist on Galileo (satelliidipõhine raadionavigatsioon kõigi transpordiliikide jaoks), ERTMS (raudteed) ja SESAME (lennuliikluse juhtimine) ja teised arukate transpordisüsteemide rakendused.

Keskkonnatehnoloogia, energiasäästlik tehnoloogia ja taastuvenergia tehnoloogia pakuvad suuri majanduslikke, keskkonna- ja tööhõivealaseid võimalusi. Komisjon hoogustab seetõttu keskkonnatehnoloogia väljatöötamist ja rakendamist ning keskkonnahoidlike uuenduste kasutuselevõttu, eriti keskkonnatehnoloogia tegevuskava kaudu.⁸ Sellist tehnoloogiat toetatakse suuremate jõupingutustega uurimistöö tulemuste ja tehnoloogia levitamiseks, samuti riiklike ning erainvesteeringutega struktuurifondide ja Euroopa Investeerimispannga kaudu, eeskätt madalsüsinikutehnoloogia edendamiseks.

Ühenduse patendi kokkulepe jääb ülioluliseks komponendiks ühenduse valmisolekus edendada teadmispõhist, uuenduslikku majandust. Ühendus toetab jõupingutusi oma **tööstuslase suutlikkuse** ülalhoidmiseks, tegeldes ühiselt uurimis-, reguleerimis- ja rahastamisprobleemidega Euroopa tasandil, kus nende probleemide ulatuse või haarde tõttu ei saa liikmesriigid eraldi edukalt võidelda turu- ja riikliku poliitika tõrgetega.

3.2. Euroopa muutmine atraktiivsemaks investeerimis- ja töökohaks

Investeeringute paremaks ligitõmbamiseks, tööhõive parandamiseks ja majanduskasvu kiirendamiseks on tähtis hõlbustada turule sisenemist teisest sektorist või liikmesriigist. Ühendus peab seetõttu **väga oluliseks siseturu väljakujundamist ja regulatiivse keskkonna täiustamist** – need on kaks tähtsamat poliitikahooba, mille abil saab luua töökohti ja kiirendada majanduskasvu Euroopas.

Parem õiguslik reguleerimine avaldab suurt positiivset mõju majanduskasvu kiirendamise ning tööhõive ja tootluse tõstmise raamtingimustele. Õigusaktide kvaliteedi tõstmisega loob see ettevõtlusele õiged stiimulid, vähendab tarbetuid kulusid ja kõrvaldab tõkked kohanemisele ja uuendustegevusele. Komisjoni ja nõukogu eesistujariikide „parema õigusliku reguleerimise“ algatustes ettenähtud meetmed tuleb kiiresti ellu viia.

Komisjon jätkab oma tööd peamiselt kolmes valdkonnas:

- Komisjoni õigusloome- ja töökava kõigi uute poliitikaalgatuste, nagu valgete raamatute, õigusaktide eelnõude ja kulutuste kavade puhul hinnatakse põhjalikult asjaomaste meetmete mõju.

---

⁸ KOM(2004) 38, 28.1.2004 ja KOM(2005) 16, 27.1.2005.

- Nõukogule/parlamendile esitatud ettepanekute hoolika läbivaatamise tulemusel võidakse selliseid ettepanekuid muuta, need asendada või tagasi võtta.
- Taotletakse tähtsaimate õigusaktide lihtsustamist ja sektoriviisiliste tegevuskavade alusel käivitatakse lihtsustamiskava uus faas.

Ebatõhus reguleerimine, raske turulepääs ja ebapiisav konkurentsipurve võivad pidurdada uuendustegevust kõrge kasvupotentsiaaliga sektorites ja vähendada tarbijale tekkivat kasu. Komisjon on seetõttu algatanud rea sektorite läbivaatamisi, et teha kindlaks kasvu ja uuendustegevust pärssivad takistused võtmesektorites, pidades eriti silmas VKEsid. Peale selle visandab komisjon uue lähenemisviisi **VKEde vajaduste** arvestamiseks ühenduse õigusloome ja poliitikasuundade kavandamisel.

Teenuste siseturg tuleb panna täielikult toimima, säilitades seejuures Euroopa sotsiaalse mudeli. Pääsuga kõik uued töökohad, mis on loodud Euroopa Liidus aastail 1997–2002, on loodud **teenindussektoris**. Teenused moodustavad nüüd 70% ELis loodud väärtusest. Ent teenuste arvele langeb ainult umbes 20% Euroopa Liidu sisekaubandusest. Teenuste siseturu väljakujundamine peaks keskpikas perspektiivis tõstma SKT taset 0,6% ja tööhõivet 0,3% (kuni 600 000 töökohta). Komisjon teeb konstruktiivset koostööd Euroopa Parlamendi, nõukogu ja teiste seadusandluses osalevate pooltega, et tagada laialdane konsensus teenuste direktiivi parandatud versiooni suhtes.

Tõhusate ja kvaliteetsete **üldist majandushuvi pakkuvate teenuste** osutamine on Euroopa heaoluriigi üks võtmekomponente, mis on ülioluline sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamisel ja aitab kaasa konkurentsivõime tõstmisele. Jätkuna oma 2004. aasta valgele raamatule üldist majandushuvi pakkuvate teenuste kohta võtab komisjon meetmeid, et anda täpsemaid juhiseid selle põhimõtte kohta.

Ka **finantsturgude** täielik lõimimine aitab kaasa toodangu ja tööhõive suurendamisele, kuna võimaldab tõhusamalt paigutada kapitali ja luua paremad tingimused ettevõtete rahastamiseks. Kuna põhiosa õigusaktidest on juba vastu võetud, siis peab tähelepanu nihkuma nüüd nende eeskirjade elluviimisele ja järjekindlale rakendamisele. Samal ajal on oluline, et tegeldaks kõigi allesjäänud tõketega turgudele sisenemisel.

Ühisturu tõhusaks toimimiseks vajalik kaupade, teenuste ja inimeste vaba liikumine nõuab adekvaatset ja jätkusuutlikku infrastruktuuri, mis omakorda on tähtis asukohta määrav tegur investeringute paigutamisel ettevõtetesse. Ühenduse fondid ja reguleerimine täiendavad riikide jõupingutusi siseriiklike võrkude ühendamise, koostalitlusvõime ja juurdepääsetavuse edendamisel. Ühendus peaks hoogustama oma jõupingutusi, et keskendada üleeuroopaliste transpordivõrkude eelarverea ja teiste ühenduse eelarve- ja finantsinstrumentide kaudu kättesaadavad vahendid 30 suuremale transpordi eelissuunale ja –projektile, mis on välja valitud otsusega ühenduse suuniste kohta.⁹ Liikmesriigid peavad täitma oma lubaduse alustada tööd 45 **edasilükkamatu piiriülese projekti kallal transpordi, energeetika ja lairibavõrkude, uurimis- ja arendus- ning uuendustegevuse edendamiseks**. Üleeuroopalisele projektiviisilisele koordineerimisele peab vastama asjaomaste liikmesriikide selge kohustus käivitada kavandamis- ja rahastamisprotsess.

⁹ 29. aprilli 2004. aasta otsus, millega muudetakse otsust 1692/96/EÜ.

Ületamaks mitmes liikmesriigis tegutsevate ettevõtete raskusi, mis tulenevad 25 liikmesriigi erinevatest eeskirjadest ettevõtjate maksustamiseks, püüab komisjon saavutada kokkulepet **ühise konsolideeritud ettevõtte tulumaksubaasi** ja selle rakendamise kohta.

Ühendus on otsustanud saavutada **Doha voorus** ambitsioonika kokkuleppe, mida toetavad kahepoolsed ja piirkondlikud kaubanduskokkulepped. Komisjon jätkab oma **seadusloome- ja haldusdialoogi** rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas kahepoolsete lennundus- ja meretranspordikokkulepete sõlmimiseks, kuna need tagavad, et meie standarditest peetakse kinni ja neid rakendatakse ka mujal. Lisaks jätkab komisjon kolmandates riikides intellektuaalomandi õiguste jõustamise strateegiat, et peatada piraatkopeerimise ja võltsimise laienemist. Käivitatakse ka uus algatus juurdepääsu parandamiseks kolmandate maade riigihanketurgudele.

3.3. Suurema hulga ja paremate töökohtade loomine

Kui Euroopa tahab saavutada täielikku tööhõivet, tõsta töö kvaliteeti ja viljakust ning tugevdada sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, siis peab ta looma ja säilitama rohkem töökohti, suurendama tööjõu pakkumist, uuendama oma sotsiaalse kaitse süsteeme, tõstma töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet ning suurendama investeringuid inimkapitali parema hariduse ja paremate kutseoskuste andmiseks.

Need eesmärgid ja prioriteedid on ka hiljuti vastuvõetud **sotsiaalmeetmete kava**¹⁰ keskmes ja neid peegeldavad majanduskasvu ja tööhõive ühtsed suunised. Peamist vastutust tööhõive, sotsiaalse kaitse, haridus- ja täiendõppepoliitika eest kannavad küll siseriiklikud asutused, kuid komisjon täiendab nende jõupingutusi. Euroopa sotsiaalpartnereid kutsutakse üles mängima tähtsamat osa.

Ühendus kohustub **parandama valmisolekut majanduse ümberkorraldamiseks ja ümberkorraldamise juhtimist**. Ümberkorraldused ja ümberpaigutused on majanduse arengu ja turgude integratsiooni vältimatu tagajärg. Ent need nähtused võivad mõjuda destabiliseerivalt inimestele ja kogukondadele, keda need puudutavad. Sellistel juhtudel tuleb puudutatud isikute abistamiseks kasutada kõiki võimalikke meetmeid, et aidata neil muudatustega toime tulla ja muuta need uuteks võimalusteks, nähes samas ette asjakohased turvavõrgustikud. Selles suhtes jätkab komisjon sektorites ja piirkondades tegevust, mis oli kavandatud tema teatises ümberkorralduste ja tööhõive¹¹ kohta. Komisjon peab ka vajalikuks fondi asutamist nende inimeste ja piirkondade toetamiseks, keda majanduslikud ümberkorraldused on puudutanud kõige rängemini, ja reservi loomist struktuurimuudatuste ettenähtamatute tagajärgede leevendamiseks.

Kutsealase ja geograafilise liikuvuse hõlbustamiseks ning üleeuroopalise tööjõuturu kaudu loodavate töövõimaluste avamiseks kõrvaldab komisjon tööjõu liikuvuse takistused. Komisjon jätkab suunda, mis seati kutsekvalifikatsiooni tunnustamist käsitleva direktiivi vastuvõtmisega, ja teeb ettepaneku Euroopa kutsekvalifikatsioonide raamistiku kohta, millega toetatakse kvalifikatsioonide ja pädevuse tunnustamist, luues tingimused läbipaistvuseks ja vastastikuseks usalduseks; sellega hõlbustatakse akadeemilist ja kutsealast liikuvust laiemas kontekstis kui reguleeritud kutsealad.

---

¹⁰ KOM(2005) 33, 9.2.2005.

¹¹ KOM(2005) 120, 31.3.2005.

Et kasutada kogu maailma inimkapitali ja teadmisi, võtab komisjon meetmeid **majandusrände juhtimise ühise raamistiku** kehtestamiseks ELi tasandil ja teeb ettepaneku kehtestada kiirendatud kord kolmandatest riikidest pikemaks ajaks saabuvate teadlaste vastuvõtuks ja lihtsustada lühiajaliste viisade andmist.

Tööhõive ja töövõljakuse tõstmiseks ning sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks toetab ja täiendab ühendus liikmesriikide jõupingutusi **inimkapitali, hariduse ja kutseõppe** valdkonnas, pannes sealhulgas erilist rõhku noorsoo lõimimisele, nagu on sätestatud **Euroopa noortepaktis**.¹² Et innustada inimesi tööle asuma ja tööl püsima, aitab komisjon liikmesriikidel välja töötada aktiivse vananemise strateegiaid, mis sisaldavad meetmeid täisväärtusliku eluperioodi pikendamiseks. Euroopa sotsiaalfondi tegevuse täiendamiseks on komisjon esitanud elukestva õppe kava, et toetada kogu Euroopa Liitu hõlmavat tegevust ja võrkude loomist selles valdkonnas.

Komisjon kavatses toetada **üliskoole** ja kolmanda taseme õppeasutusi nende jõupingutustes anda suurem panus Lissaboni eesmärkide saavutamisse, näiteks kõigi ELi rahastamisvahendite kaasamisega ülikoolide uuendamiseks ja koostöö tugevdamiseks kava „Haridus ja kutseõpe 2010“ raames, et täiendada Bologna protsessi. Komisjon kaalub ka Euroopa tehnoloogiainstituudi asutamist, et koguda sinna parimaid teadlasi ja ideesid kogu maailmast.

4. KOKKUVÕTE

Selleks, et tagada Euroopa kodanike usk Lissaboni uuendatud majanduskasvu- ja tööhõivepartnerlusse ning nende jätkuv toetus, tuleb asuda viivitamatult tegutsema, et saavutada nähtavaid tulemusi. Ühenduse tasandil tuleks keskenduda just põhimeetmetele, nagu teadmiste ja uuendustegevuse toetamine Euroopas, riigiabi poliitika reformimine, parem õiguslik reguleerimine, teenuste siseturg, Doha vooru lõpuleviimine, liikuvuse takistuste kõrvaldamine, majandusränne ja majanduse ümberkorraldamise sotsiaalsed tagajärjed. Oluline on siduda ka ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu poliitika paremini Lissaboni majanduskasvu- ja tööhõivepartnerlusega. Komisjon kutsub teisi Euroopa Liidu institutsioone üles tegema ühist jõupingutust, et saavutada kiiresti tulemusi nendes poliitikavaldkondades.

Ühenduse kava ja liikmesriikide reformikavade vaheline sünergia ja vastastikune täiendamine on uuendatud Lissaboni strateegia edu võti. Euroopa Komisjon teeb majanduskasvu kiirendamise ja töökohtade loomise partnerluse vaimus tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja ministrite nõukoguga ning kasutab teiste ELi institutsioonide nagu Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee, regioonide komitee ja rahanduse valdkonnas Euroopa Investeerimispannga kogemusi, et see kava edukalt ellu viia.

Lissaboni partnerlus nõuab pikaajalist teavitamisstrateegiat, mis mitte ainult ei tagaks meie kodanike informeeritust, vaid kaasaks neid sellesse protsessi. Meie peamised teabeedastusalased jõupingutused tuleb teha riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Seepärast on vaja tihedat ja pidevat koordineerimist riikide valitsuste, parlamentide, piirkondade, linnade ja kodanike ühendustega. See tagab strateegia demokraatliku õiguspärasuse ja loob ühtlasi alused selle õnnestumiseks.

---

¹² KOM(2005) 206, 30.5.2005.

Me oleme jõudnud nii poliitilises kui ka majanduslikus mõttes otsustavasse faasi. Me ootame, et liikmesriigid esitavad usaldusväärsed ja julged kavad Lissaboni strateegia elluviimiseks. Euroopa peab näitama teed. Euroopa peab näitama, et ta oskab teha valikuid. Ta peab põhjendama oma valikuid. Nende valikutega tuleb seada kõrgeid eesmärke, kuid need peavad olema realistlikud. Edasiminekuks näidates võib komisjon stimuleerida ja innustada liikmesriike tegema sama. Ainult komisjoni, Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide ühendatud jõududega suudab Euroopa saavutada Lissaboni uuendatud töökava kõrgeid eesmärke. Nüüd on tulnud aeg tegutseda.